

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
Кафедра мовної підготовки**

**МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ,
ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ
ПРАВА**

Матеріали
міжвузівського круглого столу
(09 листопада 2023 р.)

м. Одеса
2023

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

**МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ,
ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА**

Матеріали міжвузівського круглого столу
09 листопада 2023 р.

Одеса – 2023

УДК: 811.161.2:372.461

Міжвузівський круглий стіл «Мова і право: лінгвістичний аспект розуміння, тлумачення та застосування права» (09 листопада 2023 року, м. Одеса).

Мова і право: лінгвістичний аспект розуміння, тлумачення та застосування права: Матеріали міжвузівського круглого столу (09 листопада 2023 року). Одеса: ОДУВС, 2023. 178 с.

ЗМІСТ

Швець Д.	
Привітання учасників круглого столу	8
Вітко-Присяжнюк Я.	
Сучасна мовна політика України в контексті питання національної безпеки	9
Arapaki M.	
The Importance of English in the Work of a Lawyer	13
Drapaliuk K.	
Some Aspects for Interpretation of Legal Linguistics and Language of Law	17
Yelisieieva S.	
Features of Translation in the Field of Forensic Criminal Examination	19
Козій О.	
Робота з автентичними текстами: лексико-граматичний аспект .	22
Подлісецька О.	
Культура мовлення як складова загальної культури правників ...	24
Rostomova L.	
The System of Exercises in English for Speech Competence Formation for Future Policemen.....	27
Медведенко С., Ситько О.	
До питання про поняття мовних прав	30
Тарасенко Л.	
Діловодство Запорізької Січі як унікальне історичне джерело	33
Тягнирядно Є.	
Професійна мова і мовлення – основа ефективного спілкування поліцейського.....	38
Chychian O.	
Communication Skills of a Modern Lawyer	41
Шаповаленко Н.	
Правильність і точність як комунікативна ознака мовлення юриста.....	45

ПРАЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Абасова Ф.	
Сучасні аспекти та тенденції мовної освіти України в контексті Євроінтеграції.....	48

ПРАВИЛЬНІСТЬ І ТОЧНІСТЬ ЯК КОМУНІКАТИВНА ОЗНАКА МОВЛЕННЯ ЮРИСТА

Шаповаленко Надія

к. філол. н., доцент кафедри мовної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ

Актуальність поданої теми зосереджується на тому, що у наш час людину зустрічають не «по одежі», а саме по мовленню та вмінню ясно доводити свої думки до розуму. Тобто, бути граматично підкованим зараз є візитною карткою кожного з нас, а особливо правника. Адже, юрист – це теперішній оратор, який повинен досконало володіти усіма ознаками мовлення.

Фахова підготовка юриста передбачає не лише досконале знання законів, а й високий рівень культури мовлення, який дає змогу точніше висловлювати думку, краще розуміти співрозмовника, найповніше реалізувати себе, свої здібності в обраній сфері, що разом становить основу професіоналізму.

Фахова діяльність юристів значною мірою пов'язана зі спілкуванням, яке, безперечно, не обмежується середовищем колег. Юристи спілкуються з людьми, різними за віком, фахом, ступенем освіченості тощо, і в повсякденному житті, і в надзвичайних ситуаціях. Юрист має володіти силою слова, повинен уміти бути переконливим, тактовним, щоб у разі потреби уникнути небажаних суперечок та якомога швидше виконати поставлене перед ним завдання.

Комунікативні якості підпорядковані дотриманню основної ознаки культури мовлення — *правильності*. Правильність передусім пов'язана з поняттям нормативності. Для того щоб мовлення було правильним, необхідно дотримуватися сучасних норм вимови, наголошування, уживання слів і стійких зворотів, словозміни, побудови синтаксичних конструкцій, вибору мовних засобів відповідного стилю, а також норм орфографії та пунктуації. Правильність досягається ґрунтовним вивченням мови у школі, виконанням вправ і щоденним вправлінням (тренінгом) у гарному мовленні, виробленим чуттям мови (М. В. Гоголь називав його "мовним вухом"), вмінням і звичкою користуватися граматики, правописом, словниками і мовними довідниками. Слушною є думка Цицерона про значення цієї якості мовлення: «...вміти правильно говорити... ще не заслуга, а не вміти — вже ганьба, тому що правильне мовлення, по-моєму, не стільки достоїнство вправного оратора, скільки властивість кожного громадянина». Правильність мовлення досягається роботою з різними словниками, довідниками, навчальними посібниками й мовною практикою усного та писемного спілкування.

З ознакою правильності пов'язана ознака *точності*. Точним називають таке мовлення, в якому слова вживаються у властивих їм значеннях, що дає змогу адекватно співвідносити зміст повідомлюваного з об'єктивною дійсністю. Дотичним до цього визначення є відомий вислів: «називайте речі своїми іменами». Отже, точність досягається, по-перше, знанням предмета мовлення; по-друге, знанням і володінням мовними ресурсами.

Тобто точність — одна з найважливіших ознак культури мови. Вона утримує нас від зайвого говоріння. Ця ознака складається з двох компонентів: адекватне мовне вираження дійсності, тобто несуперечливе життю; і вживання слів і виразів, узвичаєних для мовців, які володіють нормами цієї літературної мови.

Точність пов'язується з ясністю мислення. Уміння точно формулювати і виражати думки відповідно до предмета теми, перш за все, пояснюється тим, що особа має знання про об'єктивну дійсність. Мовлення буде точним, якщо вжиті слова повністю відповідатимуть усталеним у цей період розвитку мови їхнім лексичним значенням. Адже в юриспруденції дуже часто використовуються слова іншомовного походження, це в свою чергу пов'язано з розвитком міжнародного права та євроінтеграційними процесами в Україні. Точність досягається не лише на лексико-семантичному рівні, вона тісно пов'язана з граматичним (особливо синтаксичним) рівнем. Треба будувати речення так, щоб воно було зрозумілим без напруження думки, особливо людям, які не знайомі з юридичною термінологією.

Варто відзначити, що точність юриста буде залежати від його інтелектуального рівня, багатства його активного словникового запасу, ерудиції, володіння логікою думки, законами мовного вираження.

Таким чином, завдяки правильному і точному мовленню юристи підвищують та укріплюють престиж юридичної професії на велику кількість сходинок, зміцнюючи тим самим свою репутацію, в незалежності від того, в якій з широкої кількості галузей права вони б не працювали, підтримують свій статус і гідність, а в підсумку – підкреслюють статус і гідність нашої славетної держави – України!

Література

1. Пивоваров В. М., Савченко Л. Г., Калашник Ю. І. Ділова українська мова: навчальний посібник. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, м. Харків, 2008 рік.

2. ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки: тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів: [у 2-х т.]. Т. 2 (м. Київ, 4-7 квітня 2017 р.) / [ред. кол.: В.М. Ісаєнко та ін.]; Національний авіаційний університет К. 2017.

3. Культура професійного мовлення юриста : навчальний посібник / І. В. Царьова, І. О. Грицай: «Хай Тек Прес», 2017.

4. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.: Вища шк., 2006. 311 с.